

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Chráněné bydlení České Budějovice. Specifická sociální
služba a problémy jejího rozvoje**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

SOCIÁLNÍ PRÁCE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Autor: Kateřina Matěnová

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Chráněné bydlení České Budějovice. Specifická sociální služba a problémy jejího rozvoje*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 28.04.2017

.....

Kateřina Matěnová

Poděkování

Na prvním místě bych ráda poděkovala panu PhDr. Jaroslavu Hálovi za jeho odborné vedení práce a ochotu při konzultacích. Nelze vynechat také pracovníky Chráněného bydlení K-Pax, kteří mi pomohli při sepsání praktické části. Za jejich ochotu jsem jim velice vděčná.

Chráněné bydlení České Budějovice. Specifická sociální služba a problémy jejího rozvoje.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma *Chráněné bydlení České Budějovice. Specifická sociální služba a problémy jejího rozvoje* se zabývá podporou samostatného bydlení lidí s duševním onemocněním.

V teoretické části jsem popsala Chráněné bydlení jako specifickou sociální službu. Dále jsem se zaměřila na konkrétní sociální službu Bydlení K-Pax v Českých Budějovicích, která funguje od roku 2015. V závěru teoretické části jsou představeny projekty, které sociální služba úspěšně aplikovala.

V praktické části mé bakalářské práce jsem si vybrala kvalitativní výzkum. K získání dat byla použita výzkumná metoda dotazování a jako technika sběru dat byl zvolen strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Ve výzkumu jsem provedla rozhovor s pěti respondenty, kteří jsou zaměstnanci v Bydlení K-Pax.

Cílem práce je zachytit rozvíjející se sociální službu a její činnosti, objasnění obtíží a překážek, s nimiž se sociální pracovníci potýkají, a navrhnout některá optimalizační doporučení. K dosažení cíle práce byly určeny dvě výzkumné otázky. První otázka pro zjištění stávajících problémů zkoumá problémy, které brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax. Druhá otázka zjišťuje, jaká řešení stávajících problémů navrhnou respondenti.

Z výsledků, které byly zjištěny ve výzkumu v praktické části, lze vyčíst, že sociální služba má problémy ohledně nedostatku financí a zaměstnanců. Respondenti se také shodli na tom, že velkým problémem je nedodržování určených pravidel v bydlení. Na základě výsledků byla navržena optimalizační řešení (najmout pracovníka na pozici fundraisera, sehnat více dobrovolníků, spolupracovat s jinými organizacemi, které poskytují sociální službu Chráněné bydlení).

Klíčová slova

Chráněné bydlení; Sociální služba; Duševní onemocnění; Bydlení K-Pax

Shelter Housing in České Budějovice. Specific social services and problems of its development.

Abstract

The bachelor thesis on the topic *Shelter Housing in České Budějovice. Specific Social Services And Problems of Its Development* deals with the support of independent housing of people with mental disease.

In the theoretical part I described the shelter housing as a specific social service. Furthermore I focused at the concrete social service of K-Pax Housing in České Budějovice, which is in function since 2015. The projects successfully applied by the social service are introduced in the end of the theoretical part.

The practical section of my bachelor thesis deals with my quantitative research. Research method of questioning was used for gaining the data and structured interview with opened questions was used as a technique of collection data. I carried out interviews with five respondents, who are employees of K-Pax Housing, in the research.

The goal of the work is to capture an image of a developing social service and its activity, clarification of difficulties and obstacles with whom the social workers deal with and to suggest some optimization recommendations. Two research questions were asked for accomplishing the thesis's goal. The first one for finding current difficulties deals with problems that prevent K-Pax Housing project from further development. The second question is looking for the solutions of current problems suggested by the respondents.

The results gained in the research of the practical section show that the social service has difficulties concerning lack of finance and employees. Respondents also agreed on that disobeying of the set rules in the housing are a big problem. A couple of optimization solutions were suggested based on the results: hiring a worker for the position of fund-raiser, finding more volunteers, co-operate with other organisations providing social service of shelter housing.

Key words

Shelter housing; Social services; Mental disease; K-Pax Housing

Obsah

ÚVOD.....	7
1 SOUČASNÝ STAV.....	9
1.1 Chráněné bydlení jako specifická sociální služba.....	9
1.1.1 Typy chráněného bydlení.....	12
1.1.2 Klienti chráněného bydlení	15
1.1.3 Další sociální služby pro osoby s duševním onemocněním.....	16
1.2 Bydlení K-Pax.....	19
1.2.1 Poslání a cíl bydlení K-pax	20
1.2.2 Činnosti a zásady služby	21
1.2.3 Klienti bydlení K-Pax.....	22
1.3 Příklady dobré praxe	22
2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	26
3 METODIKA.....	27
4 VÝSLEDKY	29
5 DISKUSE.....	36
ZÁVĚR.....	40
Literatura a internetové zdroje	42
Seznam příloh.....	47
Seznam zkratk	48

ÚVOD

„Ať už má člověk postižení jakéhokoli druhu, vždy se najde mnoho možností, jak mu pomoci.“

Susan Kerrová

Při rozhodování o volbě tématu bakalářské práce jsem byla prvotně ovlivněna zkušeností, kterou jsem učinila v rámci své dobrovolnické činnosti. Zúčastnila jsem se akce *Šťěstí s překážkou*, dokonce jsem pořizovala i její fotodokumentaci. Díky tomu jsem navštívila místa, která nejsou veřejnosti běžně přístupná. Byla jsem v přímém kontaktu s handicapovanými lidmi i s těmi, kteří jim nezištně a s plným osobním nasazením pomáhají. Později jsem jako praktikantka pracovala s klienty chráněného bydlení a měla tak dostatek příležitostí lépe je poznat při jejich běžných každodenních činnostech. To rozhodlo a já si vybrala téma *Chráněné bydlení České Budějovice. Specifická sociální služba a problémy jejího rozvoje*.

Chráněné bydlení je určeno především lidem s duševním onemocněním starším osmnácti let, kteří chtějí samostatně bydlet a získat k tomu potřebné dovednosti. Jednou z organizací na území města České Budějovice poskytujících tento způsob sociální podpory a péče je FOKUS České Budějovice. Zaměřila jsem se na projekt Bydlení K-Pax (realizovaný v Českých Budějovicích, v objektu Branišovská 15), který rozvíjí, a to při dodržování zásad bezpečí, přijetí a porozumění, diskrétnosti a důvěry, partnerství, respektování jedinečnosti a důstojnosti, autonomie, individuálního a profesionálního přístupu, možnosti klientů svobodně se rozhodovat.

Bakalářská práce má charakter deskriptivního výzkumu. Nejprve v kapitole *Chráněné bydlení jako specifická sociální služba* na základě prostudovaných literárních, internetových a dalších pramenů vymezuji základní pojmy a pojednávám z více hledisek o současném stavu fenoménu chráněného bydlení jako specifické sociální služby. Poté se podrobněji věnuji českobudějovickému projektu Bydlení K-Pax. Zde popisuji jeho poslání, cílovou skupinu, na kterou je zaměřen, zásady, místo a čas poskytování služby. Připojuji i další doplňující informace. Následují příklady dobré praxe, v nichž poukazuji na některé inspirativní programy, které se v Českých Budějovicích v oblasti chráněného bydlení již uskutečnily nebo uskutečňují.

Těžiště mé bakalářské práce spočívá ve vlastním výzkumu, ve kterém je hlavní metodou sběru dat kvalitativní dotazování pomocí techniky strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Tímto způsobem zjišťuji aktuální problémy, s nimiž se projekt Bydlení K-Pax potýká. V závěru se po provedené diskusi pokouším na tomto základě formulovat některá optimalizační doporučení.

Jsem přesvědčena o tom, že předkládaná práce nalezne své praktické uplatnění. Spatřuji ho především v sebereflexi pracovníků poskytujících pojednávanou specifickou sociální službu. Má rovněž šanci seznámit odbornou i laickou veřejnost s prací společnosti FOKUS České Budějovice. Déledobé soustředění se na výzkumnou práci orientovalo a akcelerovalo i můj osobní vývoj při hledání vhodné budoucí profese.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 Chráněné bydlení jako specifická sociální služba

Chráněné bydlení je poměrně nová služba, která v Česku není mezi lidmi až tak známá. První projekty vznikaly po roce 1989, kdy kvalita péče o postižené lidi začala vzrůstat. Je možno říci, že nevládní sektor pod působením západoevropských zkušeností inicioval využívání novějších metod práce s handicapovanými, například zřízení právě chráněného bydlení či dílny. Sdružení Focus si dalo za cíl zkvalitnění života lidí s duševním onemocněním (Kraus, Poláčková et al., 2001).

Od osmdesátých let v souvislosti s prosazováním konceptu sociální inkluze, který zdůrazňuje význam setrvání uživatelů v přirozeném sociálním prostředí, je za optimální formu pomoci považována kombinace nejrůznějších modelů, které zahrnují bydlení s doprovodným poskytováním sociální služby (Peace a Holland, 2001).

Chráněné bydlení můžeme přesně určit jako sociální službu, která zajišťuje lidem se zdravotním postižením samostatnost a nezávislost. Jako chráněné bydlení jsou označovány i budovy, kde je tato služba poskytována. Hodně se pak ve stejném významu mluví o chráněných bytech. Chráněné bydlení má formu skupinového nebo individuálního pobytu (Rada, 2006).

Chráněné bydlení je modernější formou celoroční péče. Spočívá v tom, že několik klientů s mentálním postižením žijí společně buď v bytě nebo rodinném domku. Mělo by mít povahu společné domácnosti, kde dospělým klientům pomáhají asistenti s úklidem, s vařením, se sebeobsluhou a se vším, co klienti sami nemohou zvládat. Asistent nevykonává funkci rodiče ani vychovatele, ale spíše pomocníka, přítele a konzultanta (Švarcová, 2006).

Chráněné bydlení je založeno na filozofii, že v rámci svého postižení mohou mít lidé své specifické potřeby. Tyto potřeby by neměly postihovat možnost získat základní životní zkušenosti, jako jsou například osobní a sociální zařazení, a nebo možnosti volby i respekt (O'Brien, 1987).

Obsah služeb poskytovaných klientům chráněného bydlení záleží na jejich potřebách a míře závažnosti jejich postižení. Pro těžce mentálně postižené klienty je potřebné zajistit asistenční služby po dobu dvacet čtyři hodin denně i o víkendech, svátcích a prázdninách (Švarcová, 2006).

Dostupnost kontaktů s jinými lidmi, učení se nových dovedností a smyslu pro bezpečnost, se považuje za nejdůležitější výhody chráněného bydlení. Chráněné bydlení by mělo být součástí širšího podpůrného systému, protože pouze za takových podmínek může mít žití v chráněném bydlení opravdu pozitivní dopad za zotavovací proces. Když je lidem s duševním onemocněním nabídnuta tato sociální služba, měli by se podílet na plánování rozsáhlých psychosociálních zákroků zahrnujících více aktivních forem podpory a rehabilitace (Bronowski, © 2016).

Chráněné bydlení by mělo být pro své klienty trvalým domovem, nemělo by mít povahu např. týdenního zařízení. Kontakt klientů s rodinou a přáteli je velmi důležitý a uskutečňuje se vzájemnými návštěvami (Švarcová, 2006).

Chráněné bydlení zajišťuje potřeby lidem dlouhodobě závislým na pomoci druhé osoby v běžném prostředí. Současně využívají nejen sociální služby, ale také řadu dalších podobně jako ostatní občané. Tento způsob kombinující složky bydlení a sociální pomoci posiluje přirozené sociální vazby a zachování či vytvoření podpory v rámci širší rodiny, přátel, blízkých osob a sousedské výpomoci (Úmluva, 2006).

Matoušek (2008) charakterizuje chráněné bydlení jako bydlení v bytě, který je v běžné zástavbě a patří poskytovateli sociální služby. Bydlí v něm jeden nebo více klientů, kteří se podle svých možností podílejí na vedení domácnosti. Klienti jsou v pravidelném kontaktu s pracovníky sociální služby. Služby jsou klientovi poskytovány podle jejich individuální potřeby sociálním pracovníkem, pečovatelem nebo asistentem.

Kozlová (2005) říká, že chráněné bydlení je komplexní residenční služba poskytovaná klientům, kteří jsou v důsledku svého věku nebo zdravotního stavu sociálně znevýhodněni, a proto nemohou nebo nechtějí žít samostatně. S různou mírou pomoci mohou vést plnohodnotný život a v nejvyšší možné míře se starat o chod domácnosti.

Ministerstvo práce a sociálních věcí tento termín vymezuje jako komplexní ubytovací službu, jejímž cílem je poskytnout lidem takovou podporu, aby mohli v maximální míře vést samostatný život (Bartoňová, Pipeková, Vítková, 2008).

Podle Evropského výboru pro sociální bydlení je chráněné a podporované bydlení určitým subsystémem bydlení sociálního. Sociální bydlení je bydlení, jehož užívání se řídí pravidlem, které upřednostňuje domácnosti s problémy získávání přiměřeného bytu (Červenková, Bruthansová, 2004).

Nestátní neziskové organizace (dále jen NNO) chápou chráněné bydlení jako alternativní formu péče umožňující samostatné bydlení osobám, které by pro svůj zdravotní či sociální handicap nebyly schopny vést běžný způsob života. Jde o formu bydlení, kde si klient může vyzkoušet žít samostatně, starat se sám o sebe a naučit se sociálním dovednostem s podporou další osoby, ať již sociálního pracovníka či terapeuta (Červenková, Bruthansová, 2004).

Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách §51 zní definice takto: *„Chráněné bydlení je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení.“*

Zákon vymezuje tyto základní činnosti, které služba chráněné bydlení poskytuje:

- a) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- b) poskytnutí ubytování,
- c) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- d) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- f) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- g) sociálně terapeutické činnosti,
- h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Maximální výše úhrady za poskytnutou stravu nebo pomoc při zajištění činí 170 Kč denně (celodenní strava), 75 Kč za oběd, včetně provozních nákladů souvisejících s přípravou stravy (Vyhláška 505/2006 Sb.).

Za poskytnuté ubytování, které má znaky bydlení v domácnosti, zaplatí celkem 210 Kč denně a to i za pomoc praní, žehlení a drobných oprav ložního a osobního prádla. Stejná je i úhrada provozních nákladů souvisejících s poskytnutím ubytování (Vyhláška 505/2006 Sb.).

Za pomoc při zajištění chodu domácnosti, za výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, za podporu při získávání návyků souvisejících se zařazením do pracovního procesu, za zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, za sociálně terapeutické činnosti, za pomoc při osobní hygieně a v poslední řadě za pomoc při vyřizování běžných záležitostí zaplatí 130 Kč za hodinu, a to podle skutečně spotřebovaného času. Pokud poskytování těchto úkonů netrvá celou hodinu, výše úhrady se krátí (Vyhláška 505/2006 Sb.).

1.1.1 Typy chráněného bydlení

Prvním typem je *chráněné bydlení v rámci služeb ústavu sociální péče*. Tento typ chráněného bydlení vychází z ústavní péče a představuje jistou podobu deinstitucionalizace a humanizace sociální péče, kdy jednotlivé části chráněného bydlení jsou vybudovány v areálu ústavu. I přesto, že klienti mají více soukromí a důstojnější podmínky pro bydlení mají většinou přísně daný denní režim a náplň činnosti. Tím je jejich život nadále těsně spjat s ústavním prostředím. Práce s klienty probíhá v menších skupinách a tím je zabezpečen individuální přístup k jednotlivcům. K dosažení úspěchu u této formy sociální služby je nezbytná dlouhodobá příprava klienta, který byl doposud zvyklý žít ve velkém kolektivu (Pipeková, 2006).

Dalším typem pro chráněné bydlení jsou *domovy rodinného typu*. Nejčastěji se jedná o bývalé činžovní domy, které obsahují několik na sobě nezávislých bytů. Toto má výhodu nejen v soukromí, ale i přístupu k jednotlivým klientům. Smyslem není rozdělovat klienty, ale v některých případech je nezbytně nutné více přizpůsobit prostředí a pracovní plány potřebám jednotlivých klientů. Domov tvoří několik

bytových jednotek, každý byt má svého asistenta a tři až čtyři klienty. Počet klientů by neměl překročit dvacet obyvatel. Je to proto, že při větším počtu obyvatel se ztrácí smysl rodinného bydlení. Klienti jsou do značné míry závislí na asistentovi, některé služby se provádí společně. I v tomto typu bydlení je třeba respektovat jejich soukromí a umožnit jim samostatné rozhodování v rámci jejich dovedností a schopností (Pipeková, 2006).

Častým typem jsou *chráněné byty*. Jde o úplnou formu integrace v klasické bytové zástavbě městského typu. Obsah asistence se stanovuje podle potřeby, která vyplývá z rozsahu postižení. Obytnou jednotkou jsou standardní byty. Počet obyvatel se pohybuje mnohdy v rozmezí jeden až šest podle toho, jak je byt velký. Klientům pomáhá při vedení domácnosti asistent. Denní program nejčastěji probíhá v chráněné dílně nebo denním stacionáři. Klienti spolupracují při aktivitách volného času, asistent jim pomáhá s jejich zajišťováním. Snaží se přitom vycházet ze zálib a priorit klientů. Každý klient má k dispozici svůj vlastní pokoj, kde je plně respektováno jeho soukromí (Pipeková, 2006). Z pohledu postižených osob může být život v malém skupinovém domově podobný životu v ústavu (Bercovici, 1983).

Posledním typem je *nezávislé bydlení se supervizí*. V tomto případě jde o typ bydlení, který je vhodný pro klienty, kteří jsou naprosto samostatní v sebeobsluze, a ovládají základní potřeby vedení domácnosti. Klient má vlastní byt. Pomoc asistenta potřebuje minimálně, pouze při řešení složitějších otázek (Jelínková, 2001).

Uvedené formy domácností mají tyto společné znaky:

- a) Služby jsou zaměřeny na podporu při vedení domácnosti uživatele a péči o osobu uživatele.
- b) Domácnost obsahuje základní prvky samostatné ekonomické jednotky.
- c) Provoz domácnosti je zajišťován samotnými uživateli a určeným okruhem pracovníků.
- d) Domácnost je včleněna do běžné zástavby obce, do které jsou počítány i venkovské oblasti.
- e) Domácnosti jsou v obci rozmístěny tak, aby počet uživatelů z daného zařízení nepřekročil 8% populace v obci. Poskytovatel při plánování rozmístění

domácností bere v potaz hustotu obyvatel v dané obci a usiluje o takové rozmístění uživatelů, které nebude kumulovat osoby se zdravotním postižením.

- f) Domácnost musí mít otevřený kontakt s okolím.
- g) Poskytovatel klade důraz na rodinné a ostatní osobní vztahy mezi uživateli (Kritéria transformace služeb sociální péče, 2011).

V prostředí NNO často vznikají různá zařízení s poněkud odlišnými kritérii, jaké by klient v dané situaci potřeboval, která by mu byla takzvaně „šitá na míru“. Objeví se určitá cílová skupina klientů, která nutně potřebuje danou sociální službu. Organizace pak vychází z možností, jaké má. Takto však často vznikají zařízení, která jsou typově příliš pomíchaná. Zkušenosti ukazují, že není nejlepší vytvářet zařízení pro různé cílové skupiny (Rada, 2006).

Zařízení, kde jsou umístěni společně lidé s tělesným postižením a s mentálním handicapem, se obvykle potýkají s problémy vznikajícími ze vzájemného soužití těchto klientů. Lidé s tělesným postižením mají požadavek, aby nebyli zahrnuti stejným omezujícím pravidlům jako lidé s mentálním postižením (zvýšený dohled, omezení zacházení s nebezpečnými předměty apod.). A stejné je to u lidí s mentálním postižením, pokud se musí podřizovat pravidlům, která neplatí pro všechny stejně (Rada, 2006).

V zahraničí a možná i u nás existují zařízení, kde jsou záměrně umístěny různé skupiny klientů. Dobře vypadá možnost soužití seniorů a lidí s mentálním postižením. Senioři zastávají svoji roli rádců, ochránců či jakýchsi náhradních rodičů. Tuto činnost považují za smysluplnou. Na druhé straně lidé s mentálním postižením se mnohem raději podřizují starším lidem než sociálním pracovníkům, kteří jsou většinou mladší než oni sami. Důvod jejich dominujícího postavení obvykle nechápu a občas tak dochází ke konfliktům (Rada, 2006).

Chráněné bydlení se může také dělit na různé typy podle počtu klientů. V tomto případě nejde jen o otázku kvantity, ale i kvality. S růstem počtu klientů se zcela mění i profil poskytované služby. Chráněné bydlení by mělo jednotlivci nahradit běžný způsob bydlení. Není běžné žít společně v jednom bytě s několika dalšími, zcela cizími lidmi. Vhodné řešení by tedy mělo představovat samostatný byt, kam by docházel dle potřeby

asistent, který klientovi pomůže s činnostmi, které jsou pro něj kvůli jeho postižení obtížné. Tento model je uskutečnitelný a životaschopný. Několik takovýchto bytů existuje i v naší zemi (Rada, 2006).

Spíše než samostatné byty však dost často vznikají zařízení, která jsou určena pro více klientů. Je to například z důvodů ekonomického aspektu, kdy vybudování zařízení pro více klientů je ekonomičtější. Kouká se nejenom na samotnou výstavbu, ale i na úsporu personálu. Pokud je více klientů pohromadě, asistent jim může častěji pomáhat. Dalším důvodem je stereotyp poskytovatelů, přičemž poskytovatelé se snaží o lidi s mentálním postižením pečovat místo toho, aby je učili věcem běžného života (Rada, 2006).

1.1.2 Klienti chráněného bydlení

Chráněné bydlení má velký význam zejména pro dospělé lidi s mentálním postižením, kteří jsou zaměstnáni v chráněných pracovištích a dochází do různých center a institucí pro zaměstnávání i volný čas. Pokud klienti pobývají většinu svého života v chráněném bydlení a v podstatě z něho nevycházejí, ztrácí toto bydlení svou integrační funkci. Klienti se v něm příliš nudí a trpí nedostatkem kontaktů s ostatními lidmi (Švarcová, 2006).

Chráněné bydlení je vhodné pro klienty trvale postižené nebo dlouhodobě nemocné, kteří potřebují trvalou podporu, ale jejich stav nevyžaduje ústavní pobyt s plným zaopatřením. Klientelou jsou většinou lidé s mentálním postižením nebo lidé chronicky duševně nemocní (Matoušek, 2008).

Jedním z diskutovaných témat je počet klientů chráněného bydlení. Počet obyvatel se považuje za jednu ze základních charakteristik nabízené služby. Život ve velké skupině není přirozený, brání začlenění a na velikosti skupiny je závislá i míra zapojení klientů do smysluplných aktivit. Objevují se proto názory, že hranici malé skupiny je nutné posunout až k počtu pěti klientů. V této skupině se mohou osoby znát dostatečně na to, aby mohly předvídat vzájemné reakce a vytvářet domácí atmosféru. Někdo považuje za nejlepší zcela samostatné bydlení, jiný dává přednost raději skupině

ve více lidech. Důležitá věc pro velkou skupinu je preference konkrétního klienta (Pipeková, 2006).

Podle Vágnerové (2004) malá skupina lidí působí na jedince přímo. Jedinec se ve skupině identifikuje, s ostatními členy navazuje konkrétní vztahy a tím se lépe považuje za jejího člena.

Uživatelé chráněného bydlení jsou vedeni a motivováni k maximální samostatnosti, snaží se více rozhodovat o vlastních záležitostech. Služba zpočátku vznikala zejména pro osoby s mentálním či fyzickým postižením, postupně se cílová skupina rozšířila. Klienty se v současné době mohou stát taktéž osoby s duševním onemocněním, senioři, osoby bez přístřeší nebo lidé opouštějící různé ústavní zařízení (Matoušek, 2013).

Klient žijící v chráněném bydlení se musí naučit postarat o svou domácnost. Asistent mu pomáhá při běžných každodenních potřebách, například nákup a příprava jídla, se zajištěním bydlení, s vybavením domácnosti, s úklidem, s vyřizováním finančních a administrativních záležitostí. Klient může potřebovat pomoc také s navázáním a rozvojem sociálních kontaktů a vztahů se spolubydlicími, vytvořit si domácí atmosféru, pomoc s celkovou orientací ve společnosti, kdy potřebuje vysvětlit a najít pochopení nejrůznějších věcí (Pipeková, 2006).

Domněnka, že všechny osoby s duševním onemocněním jsou nebezpečné, je jen mýtus. Výzkumy prokazují, že část populace trpící duševní chorobou není o mnoho více nebezpečná než zbytek populace. Drtivá většina násilných činů je spáchána osobami bez duševních nemocí (Gostin, © 2007).

1.1.3 Další sociální služby pro osoby s duševním onemocněním

Existují organizace poskytující služby chráněného bydlení lidem s tělesným, psychickým, mentálním postižením a autismem.

Jak uvádí Mason a McCall (1997) podpora rodiny může přicházet z různých zdrojů. Pomocnou ruku mohou poskytnout profesionálové, přátelé i rodina.

System sociálních služeb by měl obsahovat co největší pestrost služeb, které jsou cíleně mířeny na skupiny potřebných klientů. Tyto služby by měly být vzájemně propojeny, navazovat jedna na druhou a odpovídat potřebám jak klientů, tak společnosti. Dochází zde ke spolupráci různých rezortů, a to zdravotnictví, sociálních věcí, školství a zároveň se prolíná státní a nestátní sektor (Mahrová, Venglářová et al., 2008).

Snaha o vytvoření takového systému je v lidské společnosti nezbytná. Není to však vůbec lehké a vždycky se najde část klientů, které systém vynechá nebo oni nebudou chtít služby systému přijmout. Proto by měl mít systém sociálních služeb nejen všechny dveře otevřené, ale také klienty vyhledávat, jít za nimi a oslovovat je (Mahrová, Venglářová et al., 2008).

První ze sociálních služeb pomáhající lidem se zdravotním postižením je osobní asistence. Je to terénní služba, která je určena osobám se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení. Osobní asistent se přizpůsobuje individuálním potřebám klienta a pomáhá mu ve zvládnutí činnosti běžného dne (Mahrová, Venglářová et al., 2008).

Problém u této služby může být s nedostatkem poskytovatelů a omezení nabídky. V současné době registruje MPSV okolo dvě stě poskytovatelů osobní asistence (Marečková, Matiaško, 2010).

Druhou službou je pečovatelská služba, která je považována za terénní nebo ambulantní službu poskytovanou v domácnostech lidem s duševní nemocí, zdravotním postižením, seniorům nebo jako pomoc rodinám s dětmi (Mahrová, Venglářová et al., 2008).

Další službou může být také tísňová péče. Je to terénní distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému riziku ohrožení zdraví nebo života, popřípadě náhlého zhoršení zdravotního stavu (MPSV, 2016).

Podpora samostatného bydlení je terénní služba, posiluje schopnosti a dovednosti člověka samostatně bydlet a je poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z

důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění včetně duševního, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje v domácnosti osob. Asistent nebo sociální pracovník hlavně pomáhá v chodu domácnosti, ve výchovných, vzdělávacích a aktivizačních činnostech, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, v sociálně terapeutické činnosti a pomoci při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (Zákon 108/2006 Sb.).

Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní i pobytové služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí. Osoba pečující může být osoba blízká. Cílem služby je umožnit klientovi nezbytný odpočinek (Zákon 108/2006 Sb.).

V domovech se zvláštním režimem se poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění. Režim je přizpůsoben potřebám těchto osob (Zákon 108/2006 Sb.).

Služby následné péče jsou ambulantní nebo pobytové služby poskytující následnou péči osobám s psychickou poruchou. Služba obsahuje terapeutické činnosti, pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně (VIDA, 2015).

Terapeutická komunita je pobytová služba pro osoby s chronickým duševním onemocněním, které mají zájem o začlenění do běžného života. Klient v zařízení žije po předem stanovenou dobu. Cílem služby je nácvik dovedností nutný ke zvládnutí běžných životních situací (VIDA, 2015).

Poslední službou, o které se zmíním, je sociální rehabilitace. Jedná se o soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných činností pro samostatný život. Sociální rehabilitace se poskytuje formou terénních, ambulantních nebo pobytových služeb (MPSV, 2016).

1.2 Bydlení K-Pax

Chráněné bydlení K-PAX vykonává svoji službu v Českých Budějovicích na adrese Branišovská 15/4 České Budějovice, byt' spadá pod NNO FOKUS České Budějovice. Služba chráněné bydlení K-Pax je poskytována od 1.2.2015 (Registr poskytovatelů sociálních služeb, © 2017).

Objekt je cca sto metrů od zastávek MHD (zastávka U Parku a Vysokoškolské koleje). V prvním podlaží domu jsou dva samostatné pokoje, kuchyň a sociální zařízení. Ve druhém podlaží jsou čtyři samostatné pokoje, kuchyň, sociální zařízení a obývací pokoj. Ve třetím podlaží jsou čtyři samostatné pokoje, kuchyň, sociální zařízení. Zázemí sociálních pracovníků je v samostatných prostorech chráněného bydlení. Součástí domku je také menší dvorek. Budova není bezbariérová. Provozní doba pobytové služby je nepřetržitá. Co se týká financování služby, hlavní zásluhu na kofinancování má Jihočeský kraj a Statutární město České Budějovice (FOKUS, © 2017).

Kapacita služby je dána prostorem objektu, ve kterém je služba bydlení K-Pax poskytována. Celková kapacita služby je deset míst, z toho osm míst v jednolůžkových pokojích a dvě místa v pokoji dvoulůžkovém. Celkový počet členů týmu je pět pracovníků (Registr poskytovatelů sociálních služeb, © 2017).

O klientech a o chodu chráněného bydlení jsou vedeny přehledné záznamy. Záznamy jsou dostupné pouze jen pro jasně stanovené osoby. Klient má také právo rozhodovat o svých financích. V případě potřeby vedení vlastních financí se mu dostává vhodné pomoci. Chráněné bydlení je pro klienta dlouhodobá služba. Služba by měla od počátku myslet na to, že poskytuje lidem domov, to znamená dlouhodobou, eventuálně trvalou službu.

Komplex služeb chráněného bydlení má zavedený a flexibilní proces přijímání nových klientů. První schůzka s pracovníkem se může domluvit telefonicky, písemně, osobně nebo e-mailem. U písemných postupů příjmu jsou rozvedeny záležitosti, které je zapotřebí zvážit a které zdůrazňují individualitu a potřeby klienta, popřípadě jejich rodin a blízkých známých. Schůzka se může konat v prostorách organizace nebo dle přání zájemce o službu. Na této schůzce zájemce získá základní informace o

poskytovaných službách a bude seznámen s obecnými pravidly FOKUSu. Pracovník bude zjišťovat, zda zájemce splňuje vstupní podmínky pro poskytnutí pomoci. Při osobní schůzce sociální pracovník předá zájemci formulář k vyjádření lékaře, který posléze nechá potvrdit u ošetřujícího psychiatra, případně psychologa. Samotný výběr obyvatel je řešen různě. Potencionálním klientům jsou zmíněny všechny potřebné informace o tom, co se od nich očekává, co oni naopak mohou očekávat od služby, na koho a v jakých případech se mohou obracet. Zájemcům o tuto službu je také nabídnuta příležitost chráněné bydlení navštívit nebo v něm před uzavřením smlouvy o zkušebním pobytu krátce pobýt. Pokud to není možné, pracovníci navštíví potencionálního klienta v jeho stávajícím prostředí, aby okolnosti a podmínky vstupu do chráněného bydlení probrali. Pobyt v chráněném bydlení začíná náležitým zkušebním obdobím. S klientem je podepsána smlouva o zkušebním pobytu. Během tohoto období je s klientem vypracováván individuální plán. Klient je v největší možné míře účasten všech fází přijímacího procesu. Na konci zkušebního pobytu se provádí přezkoumání, kterého se účastní všechny relevantní strany včetně pravděpodobných spolubydlících. Na základě přezkoumání se sepiše smlouva mezi poskytovatelem služby a klientem, případně jeho zákonným zástupcem. Postup plánování péče vychází z individuálních potřeb klienta. Využívání služeb může klient kdykoliv bez udání důvodů ukončit. V případě nespokojenosti s poskytovanými službami může být podána stížnost podle pravidel pro podávání stížností, námětů a připomínek, která jsou k dispozici v sídle organizace nebo v elektronické podobě na webových stránkách (FOKUS, © 2017).

1.2.1 Poslání a cíl bydlení K-pax

Posláním služby je podpora osob s duševním onemocněním, kteří chtějí samostatně bydlet, aby se naučily dovednosti k tomu potřebné, a mohly tak žít život podle svých představ a možností. Cílem je zajištění samostatného bydlení, jak je to u běžné populace dospělých osob, a poskytnutí takové denní míry podpory, aby to dokázaly dlouhodobě zvládat (FOKUS, © 2017).

Cílem chráněného bydlení je pomoci klientům získat dovednosti potřebné k tomu, aby zvládly bydlet samostatně (návky vaření, péče o domácnost, finanční hospodaření, denní aktivity mimo prostor bydlení aj.), a umožnit klientům získat, udržet a rozvíjet běžné sociální kontakty. Dále poskytnout klientům, kteří o to projeví zájem, získat

bydlení od obce, ve které mají trvalý pobyt. A v poslední řadě pomoci klientům s orientací a řešením jejich životní situace (FOKUS, © 2017).

1.2.2 Činnosti a zásady služby

Chráněné bydlení K-Pax poskytuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- b) poskytnutí ubytování,
- c) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- d) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (FOKUS, © 2017).

Chráněné bydlení K-Pax se drží těchto zásad:

1. Bezpečí, přijetí a porozumění - Jednat otevřeně a srozumitelně. Vyznat se v klientově nemoci a chápat její projevy.
2. Diskrétnost a důvěra - Dodržovat sliby dané klientovi, sjednané dohody a opatrně nakládat s důvěrnými informacemi získanými od klienta.
3. Partnerský přístup - Neprosazovat svoje idea nad zájmy klienta, respektovat klienta jako experta na svůj život.
4. Respektování jedinečnosti a důstojnosti klienta - Vážít si klienta jako člověka a totéž očekávat od něj, akceptovat klienta takového jaký je, uvědomovat si jeho silné i slabé stránky, možnosti a omezení.
5. Individuální a profesionální přístup - Reagovat kreativně a flexibilně na potřeby klienta, znát jak své hranice tak i hranice služby. Poskytovat službu takovým způsobem, aby to nevedlo k závislosti na službě, ale k co největší soběstačnosti klienta.
6. Respekt k zájmům klienta - Konat v zájmu klienta, a domlouvat se s ním na formě a postupu spolupráce.
7. Dobrovolnost - Klient využívá službu dobrovolně, na základě svého rozhodnutí (FOKUS, © 2017).

1.2.3 Klienti bydlení K-Pax

Pro službu bydlení K-Pax jsou cílovou skupinou osoby, které potřebují pomoc a podporu v oblasti bydlení, neboť v důsledku své nemoci nemají dostatečné kompetence. Služba má vést k získávání dovedností, které jsou k samostatnému bydlení potřebné (FOKUS, © 2017).

Je určena pro osoby z diagnostického okruhu (Mezinárodní klasifikaci nemocí - 10, dále MKN-10) F20 - F29, F30 - F39, které jsou starší osmnácti let a trvale žijí nebo pracují na území Jihočeského kraje. Dle MKN-10 do stupně postižení F20 - F29 patří schizofrenie, schizofrenní poruchy s bludy. Do stupně F30 - F39 patří afektivní poruchy, jimi jsou manická či depresivní fáze, bipolární, tj. manicko-depresivní porucha (Michalík, 2011).

Jestliže není naplněna kapacita služby a není žádný zájemce o službu z Jihočeského kraje, může tuto službu využít i zájemce z jiné oblasti České republiky (FOKUS, © 2017).

Podmínky pro neposkytnutí nebo-li odmítnutí zájemce:

- a) zájemce je mladší osmnáct let,
- b) zájemce trpí mentálním postižením,
- c) zájemce je závislý pouze na návykových látkách,
- d) zájemce očekává intenzivní celodenní péči,
- e) zájemce kvůli svému handicapu potřebuje bezbariérový přístup,
- f) zájemce nerespektuje pravidla bydlení K-Pax,
- g) bydlení nemá volnou kapacitu (FOKUS, © 2017).

1.3 Příklady dobré praxe

V této kapitole bych chtěla představit několik programů, které se v Českých Budějovicích v oblasti chráněného bydlení již uskutečnily nebo uskutečňují.

Součástí provozu organizace FOKUS, pod níž spadá sociální služba chráněné bydlení K-Pax, je sociálně terapeutická dílna. Jedná se o ambulantní služby, které

spadají do oblasti sociální prevence, které mají napomáhat zabránění sociálnímu vyloučení těchto osob. Účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie (Opatřilová, Procházková, 2011).

Základními činnostmi sociálně terapeutické dílny je pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění, a rovněž podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností. (FOKUS, © 2017).

Cílem služby je pro klienty obnovit, rozvinout, posílit sociální a pracovní dovednosti a návyky, usnadnit adaptaci klientů služby na nároky spojené se zaměstnáním. Umožnit klientům strukturovat a naplnit den smysluplnou činností a pomoci navázat mezilidské kontakty. Tímto vyplývá, že dílna se nejenom podílí na rozvoji zmíněných dovedností, nýbrž má i velký smysl pro socializaci daných osob s postižením pro nastolení určitého denního rytmu, smysluplné vyplnění a trávení dne (FOKUS, © 2017).

Ředitelka Jihočeského FOKUSu Zdeňka Kuviková uvádí, že „*program denních aktivit nabízí například trénink paměti, soustředění, pozornosti a nácvik různých dalších dovedností. Provozujeme také sociálně terapeutickou dílnu, kde si klienti mohou vyzkoušet, zda dokážou chodit do práce každý den, kolik času zvládnou v práci strávit nebo jestli se dokážou soustředit. Tento program je zaměřený na lidi, kteří buď nikdy nepracovali a chtěli by jít do práce, nebo pro ty, kteří o zaměstnání přišli a chtějí zůstat aktivní. Někteří se dokážou sami vrátit k práci, kterou dělali předtím, jiné podporujeme například tím, že jim pomůžeme vhodné místo najít, oslovit zaměstnavatele, ale také s ním vyjednat vhodné podmínky*” (Střelečková, 2012, s. 4).

V umělecké dílně Kočka klienti vyrábějí skleněné vitráže. Šijí nebo vyrábějí z papíru, keramiky či pedigu. Své výtvary pak příležitostně prodávají na řemeslných trzích.

Od 1.9. 2016 organizace FOKUS realizuje projekt zvaný *Individual placement and support*, který efektivním způsobem zaměstnává lidi s duševním onemocněním, jehož cílem je zajištění placené práce v běžných podmínkách. Individual placement and support je metoda, jejímž nositeli jsou Prof. Robert Drake v Anglii a Prof. Deborah R. Beckerová v USA. Základem přístupu je přesvědčení, že každý je schopen pracovat, pokud se povede najít mu ten správný druh práce, vytvořit vhodné podmínky a je mu poskytnuta správná podpora. Cílem není změnit klienta, ale najít povolání, které odpovídá jeho individuálním dovednostem a zkušenostem (FOKUS, © 2017).

Projekt se zaměřuje na zvýšení zaměstnanosti lidí s duševním onemocněním na území, kde působí FOKUS České Budějovice. Podporu dostane třicet pět lidí s duševním onemocněním při vstupu na volný trh práce a pro patnáct z nich budou vytvořena vhodná pracovní místa s podporou mzdových příspěvků pro zaměstnavatele. Doba realizace projektu je zahájena od 1.9.2016 do 31.8.2018 (FOKUS, © 2017).

Dalším projektem je program podporující mladé lidi s duševním onemocněním při odchodu z dětského domova. Cílem projektu je podrobné zmapování situace cílové skupiny a vytvoření takového programu podpory, aby odpovídal specifickým potřebám mladých lidí s duševním onemocněním, kteří žijí v dětských domovech, a zvýšit tak jejich šanci úspěchu při zapojování se do běžného života (FOKUS, © 2017).

V projektu se pracuje s klientem v době, kdy se připravuje na svůj odchod z Dětského domova. Součástí toho všeho je navázání spolupráce s vychovateli a sociálním pracovníkem OSPODu. Další aktivitou jsou pravidelné návštěvy klienta v době, kdy se řeší, jak si představuje svůj život po odchodu z Dětského domova. Poté následuje práce s klientem. Case manager je v roli průvodce při přechodu z Dětského domova do běžného života. Projekt se realizoval v době od 1.5.2015 do 30.4.2016 a byl podpořen grantem z Norska (FOKUS, © 2017).

Výsledkem projektu je zvýšení úspěšnosti mladých lidí s duševním onemocněním při odchodu z Dětského domova a také zpracování důkladné analýzy, která celý problém popisuje. Ze zahraničních zkušeností je zřejmé, že systematická práce Komunitního týmu s klientem v jeho přirozeném prostředí snižuje nebezpečí hospitalizace, případně její délku (FOKUS, © 2017).

Nejnovějším projektem je *R-ITAREPS*. Tento projekt představuje práci s lidmi se schizofrenií, kteří využívají nástroj ITAREPS (Information Technology Aided Relaps Prevention in Schizophrenia), který byl v roce 2002 vytvořen Národním ústavem pro duševní zdraví. Program se zaměřuje na rychlé a cílené rozpoznání přicházejících varovných příznaků relapsu psychotického onemocnění s využitím moderních komunikačních a informačních technologií. Umožňuje včas vykonanou intervenci v iniciálních stádiích relapsu onemocnění (FOKUS, © 2017).

Program umožní snížit míru opakovaného vzplanutí nemoci a následujících psychiatrických hospitalizací. ITAREPS napomůže jasnějšímu zlepšení a zrychlení komunikace mezi pacientem a jeho psychiatrem. Usnadní pacientům udržovat kontakt se svým lékařem bez ohledu na jeho aktuální dostupnost. Cílem projektu je zvýšení samostatnosti klientů a jejich rodin a snížení délky a počet hospitalizací u klientů, což je předpokladem pro zvýšení jejich kvality života (ITAREPS © 2007).

2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Cílem práce je představit činnosti sociální služby chráněné bydlení na určitém příkladu Bydlení K-Pax. Zjistit prvotní problémy, obtíže a překážky, které toto utváření doprovázejí a navrhnout některá optimalizační doporučení. Zároveň se touto prací snažím zvýšit povědomí široké veřejnosti o této společnosti. V neposlední řadě může tato práce být přínosná pro sebereflexi pracovníků poskytujících pojednávanou specifickou sociální službu. Abych zjistila odpovědi na to, jaké problémy doprovázejí sociální službu, zformulovala jsem následující výzkumné otázky.

Výzkumná otázka číslo 1:

Které problémy brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax?

Výzkumná otázka číslo 2:

Jaká řešení stávajících problémů navrhnou respondenti výzkumu?

3 METODIKA

Bakalářská práce je založena na deskriptivním výzkumu, ve kterém je hlavní metodou sběru dat kvalitativní výzkum pomocí techniky strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami. Kvalitativní postup, který je použit v této práci, má schopnost popsat problematiku do hloubky. Zkoumaný jev se zjišťuje v přirozeném prostředí a během získávání dat je možné navrhnout různá opatření. Nevýhodou může být časová náročnost sběru informací a možné ovlivnění subjektů výzkumníkem (Švaříček a kol., 2007).

Dle Hendla se strukturovaný rozhovor charakterizuje formulovanými otázkami, na které respondenti odpovídají. Tímto by se mělo dosáhnout detailních a komplexních informací o zkoumaném jevu. Možnost sondování v kontextu je mírně omezena vzhledem k přímo určeným otázkám. Strukturovaný rozhovor se dále využívá v případech, kdy je zapotřebí snižovat rozdílnost otázek kladené respondentům. Tak se značně minimalizuje pravděpodobnost, že se získaná informace v jednotlivých rozhovorech budou značně strukturně lišit. Ráda bych také dosáhla sebereflexe u pracovníků chráněného bydlení, a proto si myslím, že tento typ rozhovoru může vést k sebereflexi více než dotazníky (Hendl, 2016).

Deskriptivní výzkum jsem si vybrala hlavně kvůli tomu, abych se zaměřila na konkrétní otázku. Právě díky deskripci lze zjistit, zdali je možné získat odpovědi na otázku, jestli se v sociální službě objevují nějaké problémy, jakého jsou druhu a v jakém rozsahu jsou zastoupeny (Nakonečný, 2009).

Než jsem se pustila do výzkumu, nejprve jsem zavolala do Bydlení K-Pax a domluvila se s vedoucí této sociální služby na svém výzkumu. Pracovníci byli dopředu seznámeni s tématem mé bakalářské práce. V sociální službě pracuje pět zaměstnanců. Z toho dva zaměstnanci na půl úvazku.

Jednotlivé rozhovory s respondenty trvaly dvacet až třicet minut v prostorách Bydlení K-Pax. Jelikož sociální pracovníci v této službě docházejí s klienty k lékařům nebo vyřizují s nimi osobní záležitosti po úřadech, málokdy se vyskytují v prostorách

chráněného bydlení. Proto jsem se domluvila s každým z nich individuálně dle jejich časových možností. Při rozhovoru nedošlo k žádnému nepochopení z položených otázek, ba naopak všichni byli vstřícní a snažili se odpovídat, jak nejlépe mohli. Otázky byly položeny tak, abych dostala odpovědi přímo na mé výzkumné otázky.

Pro rozhovor bylo sestaveno třináct otázek, jejichž prostřednictvím jsem hledala, jaké problémy se vyskytují v sociální službě, popřípadě jaké řešení navrhují sami pracovníci. Snažila jsem se zjistit, jaká motivace je vede k práci v sociální službě a jejich délku působení v Chráněném bydlení. Dále jsem zjišťovala, zdali je veřejnost dostatečně informována o službě a jaký je zájem o poskytovanou službu. Také jsem dala prostor respondentům, aby se vyjádřili, jak by zlepšili chod služby.

Veškeré rozhovory byly zaznamenány pomocí diktafonu a následně přepsány a zpracovány do písemné formy. Přepsané rozhovory jsou uvedeny v přílohách č. 1, 2, 3, 4 a 5.

4 VÝSLEDKY

V této části bakalářské práce jsou vyhodnoceny rozhovory se sociálními pracovníky chráněného bydlení na konkrétním příkladu Bydlení K-Pax v Českých Budějovicích.

Strukturovaný rozhovor se skládá ze třinácti otázek. V první části rozhovoru (otázky č. 1 - 4) jsem se respondentů dotazovala na jejich motivaci k práci, na jejich pozici v sociální službě, vzdělání a na dobu, jak dlouho již pracují v chráněném bydlení. Druhá část otázek se zaměřuje spíše na současný stav služby (otázky č. 5 - 11). Ve třetí části, tudíž v posledních dvou otázkách, jsem od pracovníků zjišťovala, jaké opatření pro zlepšení služby by navrhovali oni (otázky č. 12 - 13).

Každý rozhovor, který jsem provedla, začínal čtyřmi otázkami, kde jsem zjišťovala vzdělání, současnou pracovní pozici, dobu vykonávání a motivaci k práci v CHB. Tyto otázky byly pouze informativní a sloužily k uvolnění atmosféry.

První otázkou jsem hlavně chtěla zjistit, jestli pracovníci jsou z oboru nebo mimo obor. Většina z nich mají vystudovanou Vysokou školu v oboru sociální pracovník.

Ve druhé otázce jsem se ptala na pracovní pozici. Sociální služba zaměstnává pět pracovníků. Těchto pět pracovních pozic zastává vedoucí služby, sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách.

U třetí otázky jsem se ptala respondentů, jak dlouho v CHB pracují. Většina pracovníků je v sociální službě krátkou dobu, jelikož Bydlení K-Pax funguje teprve od roku 2015. Od samého začátku je v chráněném bydlení respondent R1, který uvádí: „V chráněném bydlení jsem od samého začátku, kdy služba začala provozovat své aktivity. Nejprve jsem zastávala pozici sociálního pracovníka. Zde jsem byla necelý rok a půl. Po odchodu bývalého vedoucího chráněného bydlení jsem šla na jeho místo já. Pozici vedoucího pracovníka vykonávám něco přes půl roku.“ Nejkratší dobu působení sociálního pracovníka je sedm měsíců.

U čtvrté otázky lze z odpovědi vyvodit, že většina lidí vykonávající tuto činnost to dělá z důvodu pomoci duševně nemocným lidem. Jak uvádí respondent R4: „*Moji motivací je především preference cílové skupiny. Práce s duševně nemocnými lidmi je složitá, klade velké nároky na komunikaci, kvalitu vztahu a přístupu. Vyjmenované činnosti jsou pro mě každodenní výzvou.*” Respondenti rádi vidí, že jejich práce pomáhá druhým lidem začleňovat se do společnosti. Respondent R2 uvádí: „*Jsem moc ráda, že můžu být nápomocná a vést tyto lidi na cestě k lepšímu životu.*”

Pro lepší přehled jsem odpovědi na tyto otázky zapsala do **tabulky č. 1**.

	Vzdělání, obor	Pracovní pozice	Délka působení	Motivace k práci
Respondent R1	Vysokoškolské, sociální pracovník	Vedoucí	2 roky	Cílová skupina
Respondent R2	Vysokoškolské, pedagogický pracovník	Sociální pracovnice	1 rok	Pomoc druhým lidem
Respondent R3	Vysokoškolské, sociální pracovník	Pracovnice v sociálních službách	7 měsíců	Pomoc druhým lidem, cílová skupina
Respondent R4	Vysokoškolské, sociální pracovník	Pracovník v sociálních službách	1 rok	Cílová skupina
Respondent R5	Vysokoškolské, sociální pracovník	Sociální pracovnice	1 rok	Pomoc druhým lidem

Zdroj: Vlastní výzkum

U páté otázky jsem se respondentů ptala na to, zda si myslí, jestli je veřejnost dostatečně informována o chráněném bydlení. Všechny pět respondentů se shodlo na tom, že není. O službu se zajímají pouze lidé, kteří trpí duševním onemocněním a chtějí svůj život zlepšit, popřípadě jejich blízcí příbuzní. Jeden z respondentů tvrdí: „*Společnost tyto znalosti nemá, pokud se o ně nezajímá, případně pokud se to netýká jejich blízkých.*”

Když to budu vztahovat přímo k Bydlení K-Pax a její lokalitě, jsem ráda, že na budově nemáme žádné označení, že je zde Chráněné bydlení pro lidi s duševním onemocněním. Podle mého názoru má veřejnost zkreslené mínění o těchto lidech a nevím, jak moc vážně by to brali okolní sousedé.”

Tabulka č. 2: Informovanost veřejnosti

	Odpověď	Četnost
Respondent R1	Není dostatečně informována	1
Respondent R2	Není dostatečně informována	1
Respondent R3	Není dostatečně informována	1
Respondent R4	Není dostatečně informována	1
Respondent R5	Není dostatečně informována	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Šestá otázka si kladla za cíl zjistit, jestli je v současné době o sociální službu zájem. Jeden respondent uvádí, že v současné době klienti o službu moc velký zájem nemají. Respondent R3 tvrdí, že zájem je průměrný. *„Myslím si, že zájem o tuto sociální službu je průměrný. Provádíme prvokontakty a případné uchazeče zakládáme do složky "zájemce o službu".* Pokud klient opustí CHB sociální pracovník ihned obvolává zájemce. Avšak někteří z nich již našli jiné bydlení nebo ztratili zájem. Zbylí tři respondenti se shodli na tom, že zájem je větší než lze uspokojit, a současná kapacita bydlení je naplněna. *„Kapacita našeho bydlení je v současné době naplněná a domnívám se, že zájem přichází ve vlnách. Někdy máme deset a více žadatelů, později může mnoho z nich svůj zájem ztratit.”*, uvádí respondent R1, na nějž navazuje odpověď respondenta R4, který říká: *„V současnosti je kapacita naplněná a zájem je větší, než lze uspokojit. V jiných obdobích je naopak kapacita volná.”*

Tabulka č. 3: Zájem o sociální službu

Odpověď	Četnost
Malý	1
Průměrný	1
Velký	3

Zdroj: Vlastní výzkum

Sedmá otázka měla zjistit, zdali v sociální službě je dostatek sociálních pracovníků vzhledem k počtu klientů v Bydlení K-Pax. Tři z pěti respondentů odpovědělo, že bydlení má dostatek pracovníků. Respondent R4 uvádí: *„Řekl bych, že pracovníků je tu dost, problém však vidím v jejich vysoké fluktuaci, která je způsobená nedostatečným finančním ohodnocením. Proto je celkově v sociálním sektoru nedostatek sociálních pracovníků, jelikož jejich mzda není vůbec platově ohodnocena tak, jak by měla.”* Z tabulky lze vyčíst, že dva respondenti odpověděli na otázku, že sociálních pracovníků je nedostatek. *„Řekla bych, že pracovníků je nedostatek. Hlavním důvodem je malé platové ohodnocení. Vzhledem k tomu, že nezvládáme nabírat nové klienty, je spíše nedostatek sociálních pracovníků. Dobrovolníků v současné době máme dle mého názoru poměrně dost, jelikož jsme nedávno vyvěsili inzerát, že máme o dobrovolníky zájem.”* Respondent R2 také tvrdí, že pracovníků je málo. *„Bohužel pracovníků je málo. Je to dost psychicky náročná práce, která není až tak moc dobře finančně ohodnocena.”*

Tabulka č. 4: Dostatek a nedostatek sociálních pracovníků

Odpověď	Četnost
Dostatek	3
Nedostatek	2

Zdroj: Vlastní výzkum

Cílem osmé otázky bylo zjistit, s jakými problémy se potýkají sociální pracovníci s klienty. Nejčastěji řešeným problémem na kterém se shodli všichni pracovníci je nedodržování smluvených pravidel a to požívání alkoholu a marihuany v Bydlení K-

Pax. Respondent R2 mi tuto situaci více přiblížil. „Aktuálně řešíme situaci, kdy klient přinesl do Chráněného bydlení marihuanu a s dalším klient ji vykouřili. Tím porušili smluvní pravidla, kde se píše - Jakákoliv návyková látka požitá v prostorech CHB se trestá ukončením domovní smlouvy mezi klientem a Bydlením K-Pax.“ Jedním z důvodů je, že tyto návykové látky jsou přísně zakázány kvůli možné agresi a obtěžování dalších spolubydlících. Druhým důvodem je, že klient užívá spoustu léků a ke stavu jeho nemoci mu návykové látky nedělají dobře. Další problém se vyskytuje s etickými pravidly. Dva respondenti se také shodli na tom, že klienti nedodržují dohody s nimi sjednané. Jeden z respondentů má problém s klienty kvůli nedodržování sjednaného individuálního plánu. Každý respondent mi na otázku odpověděl dva problémy, proto je v tabulce uvedeno více četností, než je samotný počet respondentů.

Tabulka č. 5: Problémy při práci s klienty

Odpověď	Četnost
Nedodržování pravidel - požívání návykové látky a alkohol	5
Dohody mezi pracovníkem a klientem	2
Etická pravidla	2
Individuální plán	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Devátá otázka si klade za cíl zjistit, které problémy brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax. Jedním z problémů je sociální stigma. Jedinec je vyloučen ze společnosti, ve které se nachází. Jeho osobnost je okolím chápána jako nežádoucí stav. Dalším problémem jsou finance. Poskytující služby se ufinancují, na rozvoj služby však peníze už nezbyvají.

Tabulka č. 6: Problémy k rozvoji Bydlení K-Pax

Odpověď	Četnost
Stigmatizace	1
Finance	2
Finance se kterými se spojují personální záležitosti	2

Zdroj: Vlastní výzkum

V desáté otázce mě zajímalo, zdali služba má dostatek financí na provozování všech aktivit a nabízených služeb. Až na respondenta R5 se všichni shodli, že služba má dostatek peněz na provozování. „Podle mého názoru služba nemá dostatek financí, ale upřímně řečeno, do financí organizace úplně nevidím.“ Nicméně s tímto problémem se potýká veškerá sociální sféra.

Tabulka č. 7: Finance na provoz nabízených služeb

Odpověď	Četnost
Ano má, ale mohlo by to být lepší	4
Ne, nemá	1

Zdroj: Vlastní výzkum

V jedenácté otázce jsem se ptala, jestli CHB spolupracuje s jinou organizací, která poskytuje taktéž sociální službu chráněné bydlení. Všichni pracovníci odpověděli, že s žádnou jinou organizací Bydlení K-Pax nespolečně pracuje, ale podotýkají, že spolupráce by nebyla na škodu. Jeden ze sociálních pracovníků v závěru dodal, že sice s žádnou organizací společně programy nebo projekty neuskutečňují, ale pokud mají společného klienta, jsou ve spojení. „Mám pocit, že o sobě chráněná bydlení vědí, mají na sebe kontakty, ale spolupracují spolu jen v případě společného klienta nebo žadatele. O žádném společném projektu nevím.“

Tabulka č. 8: Spolupráce s jinými organizacemi

Odpověď	Četnost
Ano, ale jen kvůli společnému klientovi	1
Ne, nespolečně pracuje	4

Zdroj: Vlastní výzkum

V předposlední otázce zjišťuji u respondentů, jaké programy podle nich v organizaci chybí a pokud chybí, jaké další by navrhovali, aby vznikly. Dva dotázaní by uvítali více volnočasových aktivit. Jak říká respondent R1: „Napadá mě pouze více volnočasových aktivit pro klienty z chráněného bydlení, tím myslím delší výlety nebo několikadenní pobyty.“ Dále jeden respondent zmínil psychologické služby ve smyslu, aby do CHB docházel psycholog. „Jelikož v Českých Budějovicích se nenachází mnoho psychologů a těžko se k nim naši klienti mohou objednat z důvodu velkého zájmu. Uvítala bych kdyby Bydlení K-Pax mělo svého vlastního psychologa, který by docházel přímo do bydlení za klienty.“ Další respondent přichází s návrhem, že by byly dobré terapeutické a individuální skupiny, při kterých dochází k rozvoji komunikace, sebepoznání a dodání naděje do budoucna. Jednoho z respondentů žádný návrh momentálně nenapadl.

Tabulka č. 9: Návrhy na nové programy

	Odpověď	Četnost
Respondent R1	Více volnočasových aktivit	1
Respondent R2	Terapeutické a individuální skupiny	1
Respondent R3	Psychologické služby	1
Respondent R4	Více volnočasových aktivit	1
Respondent R5	Žádný	1

Zdroj: Vlastní výzkum

V poslední otázce jsem se ptala pracovníků na to, jaké navrhuji řešení proto, aby se zlepšili stávající problémy v Bydlení K-Pax. V této otázce je opět v tabulce uvedeno více množství odpovědí než je respondentů. Respondent R1 hovoří: „Řešením je absolvování stáží. Jsme mladé zařízení, fungující jen 2 roky, to znamená, že stále děláme plno chyb a stále se učíme jak se s běžnými situacemi prát.“ Respondent R2 uvádí: „Určitě více zaměstnanců. V současné době aspoň jeden sociální pracovník navíc. Do Bydlení K-Pax zahrnout multidisciplinární tým, tedy více psychologů a ambulantní psychiatrie, aby bylo o klienty více postaráno.“ Respondent R5 říká: „Zařízení funguje teprve dva roky a stále se učíme. Financí také moc není, ale přesto bych navrhla zřídit pracovní místo na pozici fundraisera, který by právě tyto problémy mohl z části vyřešit.“

Tabulka č. 10: Návrhy na zlepšení chodu sociální služby

Odpověď	Četnost
Více zaměstnanců	1
Více stáží a školeních	2
Napomenutí klientů za nedodržování pravidel	1
Fundraiser	2
Multidisciplinární tým	1

Zdroj: Vlastní výzkum

5 DISKUSE

Hlavním úkolem mé bakalářské práce bylo popsat současný stav specifické sociální služby a současných problémů, se kterými se služba potýká. Na základě rozhovorů jsem měla poté navrhnout optimalizační řešení, která pomohou ke zlepšení chodu služby.

Do výzkumu bylo zahrnuto celkem pět respondentů. Výzkum byl proveden v prostorách chráněného bydlení K-Pax technikou strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami.

Respondentům jsem položila třináct otázek, které se věnovaly třem oblastem. První část otázek se zaměřovala především na jejich vzdělání, osobní motivaci k práci, délku působení a pozici, kterou ve službě vykonávají. Druhá část se spíše zaměřovala na současný stav chráněného bydlení, kde mě zajímalo, jaký je zájem o sociální službu a zda má organizace dostatek financí pro své fungování. Dále jsem zjišťovala, zda má služba dostatek pracovníků, a zda jsou nějaké problémy s klienty, popřípadě jaké. Poslední otázka se týkala současného stavu. Zajímalo mě, zda Chráněné bydlení spolupracuje s jinou organizací, která poskytuje tuto službu. Třetí a tedy poslední část otázek obsahovala dotazy na programy, které ve službě chybí. Respondenti měli mnoho návrhů pro zlepšení stávajících problémů. Všechny tři části jsou vzájemně propojené. Zajímalo mě i kolik lidí pracuje ve službě a co je jejich motivem pro tuto činnost. V další části se zaměřuji na současnou dobu a jaké problémy se momentálně vyskytují v chráněném bydlení.

Z rozhovorů lze vydefinovat, že největším problémem k rozvoji Bydlení K-Pax jsou finance. FOKUS, který poskytuje službu chráněného bydlení, je neziskovou organizací, jejíž příjmy jsou závislé na tvorbě projektů, grantech nebo sponzorských darech. To, že nestátní neziskové organizace mají problém s financováním, je v podstatě obecně známý fakt. Tím pádem toto zjištění pro mě nepředstavovalo žádné překvapení.

Na základě těchto informací mým doporučením organizaci je, aby své aktivity více zaměřila na takzvaný fundraising neboli hledání vícezdrojového financování. Dle Boukala (2013. s. 15) se jedná „o soubor činností zaměřených na zdrojové zajištění neziskové organizace založené za účelem konkrétního poslání.“ Pro ustálený chod neziskové organizace je téměř nutností, aby se nečerpalo pouze z jednoho převládajícího zdroje. Neziskové organizace mohou čerpat z těchto pěti zdrojů: z krajských grantů, vlastních příjmů z prodeje služeb, z dotací od ministerstva, od

firemních dárců a z darů od jednotlivců. Tímto bych doporučila najmout fundraisera alespoň na částečný úvazek. Peníze, které by byly vypláceny na jeho mzdu, by se v krátké době vrátily. Tento pracovník má především za úkol: přípravu fundraisingu, vytváření zdrojového rozpočtu, tipování jednotlivých zdrojů a plánování technik oslovení, vymýšlení nových metod k oslovení dárců zajímavým způsobem, vedení databáze dárců, schvalování darovacích smluv, odpovídání za legislativní zajištění plánovaných akcí a zajišťování propagace (Šedivý, Medlíková, 2009). Chráněnému bydlení by určitě pomohlo navázat spolupráci i s některými firmami ze ziskového sektoru. Podle Českého statistického úřadu jsou firmy třetím nejvýznamnějším zdrojem financí po veřejné správě a individuálních dárcích. Vyhledávání organizací se společnými zájmy je základ pro vytvoření vzájemného poznávání. Firma může poskytnout finanční zdroj a na oplátku může požadovat reklamu na své poskytující služby. Takto navázaná spolupráce je přínosem pro obě zúčastněné strany. Při oslovování firem bych se zaměřila na podniky, které nemají problém zaměstnat lidi s duševním onemocněním (Šedivý, Medlíková, 2012).

Jako další problém se v různých případech jeví nedostatek informovanosti široké veřejnosti o chráněném bydlení a lidech s duševním onemocněním. Podle Johnové (2008) hraje dobrá informovanost významnou roli vzhledem k osobám s mentálním postižením. Tento postoj obsahuje jak negativní, tak pozitivní citové prožitky (lítost a soucit, odpor a strach). Johnová (2008) tvrdí, že lidé s duševním onemocněním mající strach, že nezvládnou samostatný způsob života je neoprávněný. Problém není ve schopnostech lidí, ale v tom, jak společnost dokáže těmto lidem vytvořit podmínky pro život. To znamená dostatečně informovat spoluobčany. Tuto skutečnost potvrzuje i odborná publikace Registr rizik procesu transformace (2013, s. 13), kde se uvádí, že *„nedostatek informací veřejnosti s sebou nese předsudky a fámy, lidé nemají dostatek zkušeností s osobami s mentálním postižením a smýšlení lidí se pohybuje na úrovni - je zde něco nového, co jsme ještě neviděli.“*

Zlepšením informovanosti by se mohlo dosáhnout většího zájmu o dobrovolnickou činnost v organizaci a možná by se ve větším množství našly firmy ze ziskového sektoru. Z tohoto důvodu bych ještě jednou zmínila zřízení pracovního místa na pozici fundraisera. Jak uvádí Tošner a Sozanská (2006), zdařilá činnost NNO je založena i mimo jiné na práci s dobrovolníky. Tímto se řídí i organizace FOKUS, která zahájila nový projekt, a snaží se sehnat dostatek dobrovolníků pro svoji službu. Myslím si, že větší množství dobrovolníků by hodně pomohlo s činnostmi práce sociálním

pracovníkům i samotné organizaci co se týká vynaložených financí například na mzdové záležitosti.

Dále by služba měla pořádat akce pro širší veřejnost, aby ta mohla více poznat osoby s duševním onemocněním. Dle Šedivého a Medlíkové (2009) tyto akce stojí sice mnoho sil, energie, lidí, peněz a úsilí, ale na druhé straně je zde výborná příležitost navázat vztahy s novými sponzory. Může se jednat například o různé sportovní akce.

V dnešní moderní době se nesmí také zapomínat na kvalitně zpracované internetové stránky, kde nezisková organizace informuje o svých činnostech (Šedivý, Medlíková, 2012). V tomto směru se organizace velmi snaží. Během roku, co jsem měla možnost psát tuto bakalářskou práci, byly oficiální stránky mnohokrát aktualizované, dověděla jsem se mnohé informace o momentálním dění sociální služby a o jejích nových projektech.

Myslím si, že je velká škoda, že Bydlení K-Pax nespolupracuje s žádnou jinou službou, která také poskytuje chráněné bydlení. Podle mého názoru by spolupráce mezi službami mohla být velmi přínosná pro obě strany. Vzhledem k tomu, že obecně v sociální sféře je nedostatek financí, dokážu si tedy vydedukovat, že by se našla i jiná zařízení stejného typu, která by měla například často zmiňované stejné finanční problémy. Organizace by se mohly podílet například na financování společných projektů. V případě, že by pak některé zařízení mělo problém s nedostatkem dobrovolníků, mohly by si je vzájemně půjčovat. Spolupráce by pak mohla odstranit alespoň v malé míře problémy v Bydlení K-Pax a zároveň i problémy jiných organizací.

Většina respondentů také uvedlo problémy s nedodržením smluvených pravidel ze strany klientů, které například obsahují požívání návykových látek a alkoholu v zařízení. Stejně jsou problémy s etickými pravidly, bývají porušovány dohody mezi pracovníkem a klientem ze strany klienta i časté porušování individuálním plánováním.

Jelikož motivací sociálních pracovníků k práci v Bydlení K-Pax je hlavně pomoc druhým lidem a cílová skupina, s kterou není lehká práce, z rozhovorů tedy vyplývá, že pro zlepšení stávajících problémů by bylo dobré absolvovat více stáží a kurzů. Rekvalifikace či kurzy mohou tvořit takzvané motivátory, o kterých hovoří Koubek (In Molek, 2007). Tvrdí, že za rozhodující symptom zvyšující motivaci je často považován i osobní rozvoj. Předmětem pro tento rozvoj může být právě vzdělání, kurzy či rekvalifikace poskytované samotným zaměstnavatelem. Motiv definuje Molek (2007, s. 77) jako „*důvod pro to, aby člověk něco udělal. Proces motivace zahrnuje působení takových faktorů, které ovlivňují lidi, aby něco udělali. Lidé jsou motivováni tehdy,*

očekávají-li, že jejich jednání povede k dosažení určitého cíle a bude oceněno odměnou, která uspokojuje jejich potřeby.”

Na závěr bych dodala, že uvedené výsledky jsou přínosné jak k přispění sebereflexe pracovníků Bydlení K-Pax, tak k mé budoucí práci. Jsou zde i návrhy na řešení problémů. Snad pomohou i zainteresovaným pracovníkům, kteří do problematiky vidí.

Myslím si, že je škoda, že v Bydlení K-Pax nepracuje více zaměstnanců, kteří by mi poskytli rozhovor, díky němuž bych mohla na základě porovnání více odpovědí vyloučit subjektivní vnímání problémů.

ZÁVĚR

V bakalářské práci s názvem *Chráněné bydlení České Budějovice. Specifická sociální služba a problémy jejího rozvoje* jsem se zabývala tím, jaké problémy či překážky mohou vznikat při poskytování sociální služby. Důraz jsem proto kladla na návrhy a optimalizační doporučení, které by mohly pomoci řešit existující problémy.

V teoretické části jsem stručně popsala fenomén chráněného bydlení, typy a klienty této specifické sociální služby. Poté jsem se zaměřila na Bydlení K-Pax, kde jsem podrobně popsala základní činnosti a zásady. Popsala jsem poslání a cíl služby. Stručně jsem vymezila okruh osob, na které jsou činnosti zaměřené. V poslední kapitole *příklady dobré praxe* jsem popsala nejvýznamnější projekty, u nichž jsem se snažila najít jejich přínos pro klienty sociální služby.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké stávající problémy musí řešit Bydlení K-Pax a na základě výzkumu navrhnout optimalizační řešení, která by pomohla k rozvoji sociální služby. Na základě toho jsem určila dvě výzkumné otázky, kterými jsem zjišťovala, které oblasti v sociální službě by se daly zlepšit. Výzkum jsem provedla s pěti respondenty. Z výsledků odpovědí od respondentů vyplynulo, že sociální služba má potíže s nízkým počtem zaměstnanců. Respondenti uvádějí, že malé finanční ohodnocení zapříčiňuje nedostatek sociálních pracovníků. Další problém je problém s klienty. Nedodržují domluvená a podepsaná pravidla, která jsou v Bydlení K-Pax stanovena. Proto dochází i k trestům v podobě napomenutí. Jestliže je výtek více, klient musí bydlení opustit.

Někteří respondenti také uvádějí, že v bydlení je poměrně nízký zájem o práci dobrovolníka. Na tomto problému se pracuje a vzniká nový projekt, který se snaží hledat nové dobrovolníky. O tuto práci v Chráněném bydlení K-Pax mají zájem především lidé, kteří rádi pomáhají druhým lidem v osamostatnění a začleňování se do společnosti.

Moje doporučení pro službu je, aby zaměstnala člověka na pozici fundraisera, i kdyby jen na částečný úvazek, který by získával finanční prostředky pro aktivity a nabízené služby. Prostřednictvím jeho aktivit by se mohly najít nové zdroje k financování, které by posloužily k lepšímu finančnímu ohodnocení sociálních pracovníků a také k většímu zájmu o pracovní místa. Rovněž široká veřejnost by mohla získat více informací o službách chráněného bydlení a o lidech s duševním

onemocněním, pokud by fundraiser poskytoval další aktivity. Tím by také mohlo dojít k většímu zájmu o dobrovolnickou činnost.

Další doporučení beru jako velký přínos pro Chráněné bydlení K-Pax. Doporučuji, aby se spojilo s jinou sociální službou, která poskytuje chráněné bydlení a společně se pokusili udělat nějaké projekty. Nejenom to prospěje službě finančně, ale také ji může inspirovat zlepšit vedení Bydlení K-pax.

Literatura a internetové zdroje

BARTOŇOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M., 2008. *Strategie ve vzdělávání žáků s mentálním postižením v odborném učilišti a na praktické škole*. 1. vydání. Brno: MSD. 148 s. ISBN 978-80-7392-050-0.

BOUKAL, P. et al., 2013. *Fundraising pro neziskové organizace*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4487-2.

BRONOWSKI, P., SAWICKA, M., ROZYA, P., 2016. Who are Shelter Housing users and What do they expect?. *Institute of Psychiatry and Neurology* [online]. Poland, 25 (1), 32 - 41 p. [cit. 2017-03-26]. ISSN 1230-2813. Dostupné z: Doi: 10.1016/j.pin.2016.02.004.

ČERVENKOVÁ, A., BRUTHANSOVÁ, D., 2004. *Náklady na ústavní sociální péči a služby podporovaného a chráněného bydlení*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. 68 s. ISBN neuvedeno.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky č. 505 ze dne 15.11.2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách ve znění vyhlášky 391/2011 Sb. In: *Sbírka zákonů Česko republiky*. 2006, částka 164, s. 7021 - 7048. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 14.3.2006 o sociálních službách ve znění zákona č. 206/2009 Sb. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37, s. 1257 - 1289. ISSN 1211-1244.

ITAREPS, 2007 [online]. ITAREPS. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://www.itareps.com/cs/?c=cz>

FOKUS, 2017 [online]. FOKUS. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.fokus-cb.cz/>

GOSTIN, L. O., 2007. Old and New Institutions for Persons with Mental Illness: Treatment, Punishment or Preventive Confinement?. *The Royal Institute of Public Health* [online]. United States, 122 (9), 906 - 913 p. [cit. 2017-03-26]. ISSN 0033-3506. Dostupné z: Doi: 10.1016/j.puhe.2007.11.003

HENDL, J., 2016. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 4. vydání. Praha: Portál. 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

JELÍNKOVÁ, M., 2001. *Autismus IV. - Péče o dospělé klienty s autismem*. 1. vydání. Praha: IPPP ČR. 22 s. ISBN neuvedeno.

JOHNOVÁ, M. 2008. *Zkušenosti s transformací ústavní péče*. [online]. 27 s. [cit. 2017-04-25]. Praha, Quip - Společnost pro změnu, květen 2008. Dostupné z: <http://www.kvalitavpraxi.cz/>

KENNEDY, M. J., 1994. The Disability Blanket. *Mental Retardation* [online]. 34 (3), 198 p. [cit. 2017-03-26] Dostupné z: http://moodle.fhs.cuni.cz/pluginfile.php/19129/mod_resource/content/0/Kennedy_The_disability_blanket.pdf

KOZLOVÁ, L., 2005. *Sociální služby*. 1. vydání. Praha: Triton. 79 s. ISBN 80-7254-6627.

KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. a kol., 2001. *Člověk - prostředí - výchova: K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido. 199 s. ISBN 80-7315-004-2.

MAHROVÁ, G., VENGLÁŘOVÁ, M. a kol., 2008. *Sociální práce s lidmi s duševním onemocněním*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing. 168 s. ISBN 978-80-247-2138-5.

MACH, P., BRATHOVÁ, J. 2013. *Registr rizik procesu transformace*. [online]. 51 s. [cit. 2017-04-25] Dostupné z: <http://www.trass.cz/>

MAREČKOVÁ, J., MATIAŠKO, M., 2010. *Člověk s duševním postižením a jeho právní jednání. Otázka opatrovnictví dospělých*. Praha: Linde. 223 s. ISBN 978-80-7201-801-7.

MASON, H., MCCALL, S., 1997. *Visual Impairment: Access to Education for Children and Young People*. London: David Fulton Pub. XVII, 462 p. ISBN 18-534-6412-0.

MATOUŠEK, O. a kol., 2013. *Encyklopedie sociální práce*. 1. vydání. Praha: Portál. 570 s. ISBN 978-80-262-0366-7.

MATOUŠEK, O., 2008. *Slovník sociální práce*. 2. vydání. Praha: Portál. 271 s. ISBN 978-80-7367-368-0.

MICHALÍK, J. a kol., 2011. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. 1. vydání. Praha: Portál. 511 s. ISBN 978-80-7367-859-3.

MPSV, 2016 [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/18661#sszp>

MPSV, 2011. *Kritéria transformace, humanizace a deinstitucionalizace vybraných služeb sociální péče* [online]. 1. vydání. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí Česká republika. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7871/priloha_1B.pdf

MPSV, 2016. *Úmluva o právech osob se zdravotním postižením* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí Česká republika. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/28419/Umluva_o_pravech_osob_se_ZP.pdf

MOLEK, J. 2007. *Personalistika a řízení*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 127 s.

NAKONEČNÝ, M., 2009. *Sociální psychologie*. 2. vydání. Praha: Academia. 498 s. ISBN 978-80-200-1679-9.

O'BRIEN, J., 1987. A Guide to Lifestyle Planning: Using the Activities Catalog to Integrate Services and Natural Support Systems. In: B. Wilcox & G. T. Bellamy (Eds.), *The Activities Catalogue: An Alternative Curriculum for Youth and Adults with Severe Disabilities*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing. ISBN neuvedeno

OPATŘILOVÁ, D., PROCHÁZKOVÁ, L., 2011. *Předprofesní a profesní příprava jedinců se zdravotním postižením*. 1. vydání. Brno: Masarykova Univerzita Pedagogická Fakulta. 159 s. ISBN 978-80-210-5536-0.

PEACE, S. M., HOLLAND, C., 2001a. *Inclusive Housing in an Ageing Society*. Bristol: Policy Press. 272 p. ISBN 1-86134-263-2.

PIPEKOVÁ, J., 2006. *Osoby s mentální postižením ve světle současných edukativních trendů*. 1. vydání. Brno: MSD. 208 s. ISBN 80-86633-40-3.

RADA, M., 2006. *Chráněné bydlení pro lidi s mentálním postižením - Praktický průvodce*. Blansko: Hnutí humanitární pomoci. 55 s. ISBN neuvedeno

Registr poskytovatelů sociálních služeb: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2017 [online]. Registr poskytovatelů sociálních služeb. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/detail_sluzby.do?736c=e9586d4d529b80c0fc26e9f0737bbefd&SUBSESSION_ID=1491145990410_1

SOCIÁLNÍ PÉČE, 2009. *Adresář služeb pro lidi s duševním onemocněním v České republice* [online]. Brno: VIDA. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://socialnipece.brno.cz/useruploads/files/vida-adresar-sluzeb-2015-web.pdf>

STŘELEČKOVÁ, A., 2012. Fokus - sdružení, kde pomáhají lidem, kteří jsou duševně nemocní. *Mladá Fronta DNES - Jižní Čechy* [online]. 4 s. [cit. 2017-03-26]. ISSN 1210-1168. Dostupné z: <http://www.fokus-cb.cz/wp-content/uploads/2014/10/FOKUS.pdf>

ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O. 2012. *Public relations, fundraising a lobbying pro neziskové organizace*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4040-9.

ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O. 2009. *Úspěšná nezisková organizace*. 1. vydání. Praha: Grada publishing. ISBN 978-80-247-2707-3.

ŠVARCOVÁ, I., 2006. *Mentální retardace. Vzdělávání, výchova, sociální péče*. 3. vydání. Praha: Portál. 198 s. ISBN 80-7367-060-7.

ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĎOVÁ, K. a kol. 2014. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vydání. Praha: Portál. 377 s. ISBN 978-80-262-0644-6.

THOMAS, D. S., PHILLIPS, B., 2013. *Social Vulnerability to Disasters*. Second Edition. New York: Taylor & Francis Group. XVI, 513 p. ISBN 978-146-6516-373.

TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi organizacích*. 2. vydání. Praha: Portál. 149 s. ISBN 80-736-7178-6.

VÁGNEROVÁ, M., 2004. *Základy psychologie*. 1. vydání. Praha: Karolinum. 356 s. ISBN 80-246-0841-3.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s respondentem R1

Příloha č. 2: Rozhovor s respondentem R2

Příloha č. 3: Rozhovor s respondentem R3

Příloha č. 4: Rozhovor s respondentem R4

Příloha č. 5: Rozhovor s respondentem R5

Seznam zkratek

CHB - Chráněné bydlení

ITAREPS - Information Technology Aided Relaps Prevention in Schizophrenia

MHD - Městská hromadná doprava

MKN - Mezinárodní klasifikace nemocí

MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí

NNO - Nestátní nezisková organizace

OSPOD - Odbor sociálně-právní ochrana dětí

Příloha č. 1: Rozhovor s respondentem R1

1. Jakou školu a jaký obor jste studoval/a?

Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, obor Rehabilitační psychosociální péče o postižené, děti a seniory.

2. Jak dlouho pracujete pro chráněné bydlení v Českých Budějovicích?

Pracuji v chráněném bydlení od 1.2.2015.

3. Jaká je Vaše současná pracovní pozice v chráněném bydlení?

V současné době pracuji jako vedoucí chráněného bydlení pro lidi s duševním onemocněním.

4. Co je Vaší motivací k práci v chráněném bydlení?

Cílová skupina, pro kterou toto bydlení je, samotní klienti kteří bydlí v CHB a veškerá práce spojená s destigmatizací duševního onemocnění.

5. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o chráněném bydlení? Pokud ne, co byste pro to udělal/a, aby se situace změnila?

Myslím, že společnost tyto znalosti nemá, pokud se o ně nezajímá, případně pokud se to netýká jejich blízkých. Dál bych se zapojovala do destigmatizačních kampaní.

6. Jaký je v současné době zájem o sociální službu? Potýká se služba s problémem nedostatečného zájmu klientů nebo naopak je zájem až moc velký?

Kapacita našeho bydlení je momentálně naplněná a domnívám se, že zájem přichází ve vlnách. Někdy máme 10 a více žadatelů, později může mnoho z nich svůj zájem ztratit.

7. Je v této sociální službě problém s dostatkem sociálních pracovníků a dobrovolníků nebo naopak je sociálních pracovníků přesný počet pro danou skupinu klientů?

Myslím, že sociálních pracovníků je dostatek, velkým problémem se mi však jeví platové ohodnocení v neziskovém sektoru a zkušenosti, které jsou pro cílovou skupinu důležité, neboť práce s lidmi s duševním onemocněním již nějaké zkušenosti vyžaduje a

společně s nimi také vyžaduje sebereflexi, znalost duševní hygieny, porozumění formulářům a to je něco, co se ve škole nedá naučit, musí se to zažít.

8. Vyskytují se v Bydlení K-Pax problémy s klienty? Pokud ano, tak jaké?

Klienti nedodržují domluvená a podepsaná pravidla, vzájemné dohody mezi klíčovým pracovníkem a klientem a ani etická pravidla daná společností.

9. Které problémy brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax?

Dalšímu rozvoji brání finanční možnosti organizace, personální zabezpečení.

10. Má organizace dostatek financí na provozování všech aktivit a nabízených služeb? Pokud ne, jak byste řešil/a tyto finanční problémy?

Finance na naše aktivity se snažíme vždy najít, a pokud to není v našich silách, využíváme možnosti dárců, sponzorů či dobrovolníků. Mnoho našich aktivit se dá dělat levně, s přispěním času, sil a chuti všech zúčastněných.

11. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými organizacemi poskytující též chráněné bydlení? Pokud ano, jaké uskutečňují společné programy (projekty). Pokud ne, bylo by dobré, aby Bydlení K-Pax začalo spolupracovat s jinými organizacemi?

Mám pocit, že o sobě chráněná bydlení vědí, mají na sebe kontakty, ale spolupracují spolu jen v případě společného klienta nebo žadatele. O žádném společném projektu nevím.

12. Jaké programy podle Vás v organizaci chybí? Pokud chybí, jaké byste navrhoval/a, aby vznikly?

Napadá mě pouze více volnočasových aktivit pro klienty z chráněného bydlení, tím myslím delší výlety, několikadenní pobyty.

13. Jaké navrhuje řešení pro zlepšení stávajících problémů v Bydlení K-Pax?

Řešením je absolvování stáží. Jsme mladé zařízení, fungující jen 2 roky, to znamená, že stále děláme plno chyb a stále se učíme jak se s běžnými situacemi prát.

Příloha č. 2: Rozhovor s respondentem R2

1. Jakou školu a jaký obor jste studoval/a?

Jihočeská Univerzita, Zdravotně sociální fakulta, obor Speciální pedagogika a vychovatelství.

2. Jak dlouho pracujete pro chráněné bydlení v Českých Budějovicích?

V Chráněném bydlení pracuji od 20.4.2016.

3. Jaká je Vaše současná pracovní pozice v chráněném bydlení?

Sociální pracovnice.

4. Co je Vaší motivací k práci v chráněném bydlení?

Mám ráda práci s lidmi, sestavování individuálního plánu. Baví mě, že můžu pomáhat lidem k tomu, aby je to posunulo dál v jejich životě.

5. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o chráněném bydlení? Pokud ne, co byste pro to udělal/a, aby se situace změnila?

Obecně se o CHB neví. Nejvíce se pouze zajímají lidé s duševním onemocněním a v okruhu psychiatrické péče. Napadá mě jediné propagace přes denní tisk.

6. Jaký je v současné době zájem o sociální službu? Potýká se služba s problémem nedostatečného zájmu klientů nebo naopak je zájem až moc velký?

Zájemců moc není. Pokaždě se uvolní místo v CHB, ihned obvoláváme zájemce o sociální službu. Někteří třeba již ztratili zájem nebo si našli jinou sociální službu jim určenou.

7. Je v této sociální službě problém s dostatkem sociálních pracovníků a dobrovolníků nebo naopak je sociálních pracovníků přesný počet pro danou skupinu klientů?

Bohužel pracovníků je málo. Je to dost psychicky náročná práce, která není až tak moc dobře finančně ohodnocena. Co se týče dobrovolníků, momentálně rozjíždíme projekt při kterém se snažíme sehnat a zapojit i pomoc dobrovolníků. Je to teprve v začátcích ale pár dobrovolníků se už přihlásilo.

8. Vyskytují se v Bydlení K-Pax problémy s klienty? Pokud ano, tak jaké?

Aktuálně řešíme situaci, kdy klient přinesl do CHB marihuanu. Tímto porušil sjednaná pravidla. Jeden klient utekl s důchodem, to je také porušování pravidel jelikož se snažíme klienty učit jak hospodařit s penězi.

9. Které problémy brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax?

K rozvoji určitě brání finance, málo zaměstnanců, stigmatizace.

10. Má organizace dostatek financí na provozování všech aktivit a nabízených služeb? Pokud ne, jak byste řešil/a tyto finanční problémy?

V jistém měřítku má, ale jako v každé sociální službě by mohlo být více financí.

11. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými organizacemi poskytující též chráněné bydlení? Pokud ano, jaké uskutečňují společné programy (projekty). Pokud ne, bylo by dobré aby Bydlení K-Pax začalo spolupracovat s jinými organizacemi?

O žádné spolupráci s jiným CHB přímo nevím, ale je to možná škoda. Přinejmenším by bylo dobré, aby jsme s nimi byli v kontaktu kvůli spolupráci s klienty.

12. Jaké programy podle Vás v organizaci chybí? Pokud chybí, jaké byste navrhoval/a, aby vznikly?

Pro zaměstnance určitě supervize, vzdělávání, více kurzů a stáží. Programy, které bych navrhovala pro klienty, tak určitě terapeutické a individuální skupiny.

13. Jaké navrhuje řešení pro zlepšení stávajících problémů v Bydlení K-Pax?

Více zaměstnanců. V současné době aspoň jeden sociální pracovník navíc. Do Bydlení K-Pax zahrnout multidisciplinární tým, tedy více psychologů a ambulantní psychiatrie, aby bylo o klienty více postaráno.

Příloha č. 3: Rozhovor s respondentem R3

1. Jakou školu a jaký obor jste studoval/a?

Jihočeská Univerzita, Zdravotně sociální fakulta, obor Sociální práce ve veřejné správě (zatím nedokončeno).

2. Jak dlouho pracujete pro chráněné bydlení v Českých Budějovicích?

V Chráněném bydlení pracuji od 1.10.2016.

3. Jaká je Vaše současná pracovní pozice v chráněném bydlení?

V současné době jako pracovnice v sociálních službách.

4. Co je Vaší motivací k práci v chráněném bydlení?

Práce s lidmi s duševním onemocněním. Pocit, že má práce pomůže lidem k samostatnosti.

5. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o chráněném bydlení? Pokud ne, co byste pro to udělal/a, aby se situace změnila?

Není, ale říkám si jak moc by mělo být chráněné bydlení v povědomí. Pokud by veřejnost zjistila, že v jejich blízkosti bydlí lidé s duševním onemocněním mohla by se začít bát o svojí osobu. Jelikož mají o této skupině lidí zkreslené mínění.

6. Jaký je v současné době zájem o sociální službu? Potýká se služba s problémem nedostatečného zájmu klientů nebo naopak je zájem až moc velký?

Máme takový seznam zájemců, pokavád' jeden klient opustí CHB je nahrazen dalším zájemcem, který je na pořadníku. Myslím si tedy, že zájem je průměrný.

7. Je v této sociální službě problém s dostatkem sociálních pracovníků a dobrovolníků nebo naopak je sociálních pracovníků přesný počet pro danou skupinu klientů?

Myslím si, že pro danou službu je dostatek sociálních pracovníků. Momentálně sháníme i více dobrovolníků.

8. Vyskytují se v Bydlení K-Pax problémy s klienty? Pokud ano, tak jaké?

Ano vyskytují. Nejvíce nedodržování domluvených pravidel, které se týkají alkoholu a návykových látek. Klienti nemohou být v takovém podnapilém stavu, aby to omezovala jiné klienty v CHB.

9. Které problémy brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax?

Napadá mě jedině problém s financemi.

10. Má organizace dostatek financí na provozování všech aktivit a nabízených služeb? Pokud ne, jak byste řešil/a tyto finanční problémy?

Myslím si, že zrovna CHB je na tom dobře s financemi. Mohlo by to být sice lepší, ale co se týče sociální sféry, tak v té vždy může být více financí.

11. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými organizacemi poskytující též chráněné bydlení? Pokud ano, jaké uskutečňují společné programy (projekty). Pokud ne, bylo by dobré aby Bydlení K-Pax začalo spolupracovat s jinými organizacemi?

Myslím si, že nespolupracuje. Nevím o tom, že by nějaké programy probíhaly. Bylo by to dobré hlavně kvůli klientům.

12. Jaké programy podle Vás v organizaci chybí? Pokud chybí, jaké byste navrhoval/a, aby vznikly?

Navrhuji psychologické služby a zapojení více dobrovolníků.

13. Jaké navrhuje řešení pro zlepšení stávajících problémů v Bydlení K-Pax?

Napadá mě pouze napomenutí a výtky klientům. Pokažd' klient poruší smluvená pravidla dostává napomenutí. Je-li napomenutích více klient musí opustit CHB.

Příloha č. 4: Rozhovor s respondentem R3

1. Jakou školu a jaký obor jste studoval/a?

Jihočeská univerzita, Teologická fakulta, obor sociální a charitativní práce (zatím nedokončeno).

2. Jak dlouho pracujete pro chráněné bydlení v Českých Budějovicích?

1 Rok.

3. Jaká je Vaše současná pracovní pozice v chráněném bydlení?

Vzhledem k nedokončenému vzdělání, pracovník v sociálních službách (náplň práce je totožná s pozicí sociálního pracovníka).

4. Co je Vaší motivací k práci v chráněném bydlení?

Chů pracovat v sociálu a preference cílové skupiny.

5. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o chráněném bydlení? Pokud ne, co byste pro to udělal/a, aby se situace změnila?

Veřejnost informována není, neboť dokud nechcete chráněné bydlení provozovat v sousedství, tak ji to nezajímá.

6. Jaký je v současné době zájem o sociální službu? Potýká se služba s problémem nedostatečného zájmu klientů nebo naopak je zájem až moc velký?

V současnosti je kapacita naplněná a zájem je větší, než lze uspokojit. V jiných obdobích je naopak kapacita volná.

7. Je v této sociální službě problém s dostatkem sociálních pracovníků a dobrovolníků nebo naopak je sociálních pracovníků přesný počet pro danou skupinu klientů?

Pracovníků je, bych řekl dost, problém však vidím v jejich vysoké fluktuaci, způsobené nedostatečným finančním ohodnocením.

8. Vyskytují se v Bydlení K-Pax problémy s klienty? Pokud ano, tak jaké?

Klienti nedodržují domluvená a podepsaná pravidla, vzájemné dohody mezi klíčovým pracovníkem a klientem a obecně platné normy společnosti.

9. Které problémy brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax?

Finanční problémy a s tím související personální zajištění.

10. Má organizace dostatek financí na provozování všech aktivit a nabízených služeb? Pokud ne, jak byste řešil/a tyto finanční problémy?

Organizace provoz ufinancuje, na rozvoj však nemá.

11. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými organizacemi poskytující též chráněné bydlení? Pokud ano, jaké uskutečňují společné programy (projekty). Pokud ne, bylo by dobré aby Bydlení K-Pax začalo spolupracovat s jinými organizacemi?

Nespolupracuje, jen v případě potřeby si vymění potřebné informace. Dobré by to bylo, například inspirováním se.

12. Jaké programy podle Vás v organizaci chybí? Pokud chybí, jaké byste navrhoval/a, aby vznikly?

Klienti obecně neumějí trávit aktivně svůj volný čas a nemají na volnočasové aktivity prostředky. Sice se je v tomto směru snažíme podporovat, ale nestačí to.

13. Jaké navrhuje řešení pro zlepšení stávajících problémů v Bydlení K-Pax?

Absolvovat více stáží, školení a nalézt schopného fundraisera.

Příloha č. 5: Rozhovor s respondentem R5

1. Jakou školu a jaký obor jste studoval/a?

Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, obor Sociální práce ve veřejné správě.

2. Jak dlouho pracujete pro chráněné bydlení v Českých Budějovicích?

Pracuji v chráněném bydlení od 1.5.2016.

3. Jaká je Vaše současná pracovní pozice v chráněném bydlení?

Má pracovní pozice je sociální pracovnice

4. Co je Vaší motivací k práci v chráněném bydlení?

Mojí největší motivací je hlavně pomoc druhým lidem.

5. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o chráněném bydlení? Pokud ne, co byste pro to udělal/a, aby se situace změnila?

Myslím si, že veřejnost není dostatečně informovaná. O CHB se pouze zajímají zájemci o tuto službu popřípadě rodina lidí s duševním onemocněním. Vůbec by nebylo špatné udělat nějakou akci pro širokou veřejnost.

6. Jaký je v současné době zájem o sociální službu? Potýká se služba s problémem nedostatečného zájmu klientů nebo naopak je zájem až moc velký?

Řekla bych, že zájem o službu je velký. Kvůli plné kapacitě bydlení nemůžeme nabírat další zájemce o tuto službu.

7. Je v této sociální službě problém s dostatkem sociálních pracovníků a dobrovolníků nebo naopak je sociálních pracovníků přesný počet pro danou skupinu klientů?

Myslím, si že sociálních pracovníků je nedostatek. Důvodem je malé platové ohodnocení.

8. Vyskytují se v Bydlení K-Pax problémy s klienty? Pokud ano, tak jaké?

Klienti nedodržují individuální plán, který se sepisuje s pracovníkem služby. Dále nedodržování smluvených a podepsaných pravidel.

9. Které problémy brání dalšímu rozvoji projektu Bydlení K-Pax?

Dalšímu rozvoji brání finanční možnosti organizace.

10. Má organizace dostatek financí na provozování všech aktivit a nabízených služeb? Pokud ne, jak byste řešil/a tyto finanční problémy?

Podle mého názoru nemá. Základní činnosti se sice zaplatí, vždy se najdou dárci nebo sponzoři ale i přesto by finanční situace mohla být lepší.

11. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými organizacemi poskytující též chráněné bydlení? Pokud ano, jaké uskutečňují společné programy (projekty). Pokud ne, bylo by dobré, aby Bydlení K-Pax začalo spolupracovat s jinými organizacemi?

Mám pocit, že o sobě chráněná bydlení vědí, ale doposud žádný společný projekt neuskutečnili.

12. Jaké programy podle Vás v organizaci chybí? Pokud chybí, jaké byste navrhoval/a, aby vznikly?

Momentálně mě nenapadá žádný program.

13. Jaké navrhuje řešení pro zlepšení stávajících problémů v Bydlení K-Pax?

Zařízení funguje teprve dva roky a stále se učíme. Financí také moc není, ale i přesto bych navrhla zřídit pracovní místo na pozici fundraisera.